



**HELSETILSYNET**  
tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

BARNE-, LIKESTILLINGS- OG  
INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

Arkivkode: 411.0

Dato: 28.07.10

Saksnr: 2010 0 1693-29

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet,  
Barne- og ungdomsavdelingen  
Postboks 8036 Dep.

0030 OSLO

DERES REF: / YOUR REF:

VÅR REF: / OUR REF:

DATO: / DATE:

2010/622 | BMS

23 . juli 2010

## Høringsuttalelse. Forslag om utvidet bruk av politiattester i barnevernet - innføring av barneomsorgsattester (forslag til endringer i barnevernloven § 6-10)

Statens helsetilsyn viser til høringsbrev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet av 12. mai 2010, der departementet ber om en uttalelse vedrørende utvalgets forslag om utvidet bruk av politiattester i barnevernet – innføring av barneomsorgsattester (forslag til endringer i barnevernloven § 6-10).

Som overordnet faglig tilsynsorgan for barneverntjenesten, jf. barnevernloven § 2-3b vil vi fremheve viktigheten av å sikre at barn og unge tas hånd om av egnete personer når de ivaretas av andre i form av tiltak fra barneverntjenesten.

Forslaget bygger på politiregisterlovens regler om barneomsorgsattest, se politiregisterloven § 39. Statens helsetilsyn støtter i hovedsak departementets forslag om å tilpasse kravet til politiattestenes innhold i barnevernloven § 6-10 til politiregisterlovens regler om barneomsorgsattest. Statens helsetilsyn har følgende merknader til noen punkt i høringsnotatet.

### Merknader til punkt 2.1 Formål som begrunner bruk av barneomsorgsattest:

Formålet med barneomsorgsattest er å beskytte mot overgrep eller alvorlig, skadelig innflytelse på mindreårige. Dette innebærer et bredere formål enn gjeldende formål der det primære målet er å forhindre fare for seksuelt misbruk fra personer som tidligere har begått seksuelle overgrep mot barn. Statens helsetilsyn deler departementets syn om at det er viktig at politiattester fra personer som skal utføre oppgaver i barnevernet følger dette bredere formål som reglene om barneomsorgsattest legger opp til. De foreslåtte endringer kan også etter vår vurdering bidra til å øke tilliten til at barn og unge tas hånd om av egnete personer, når de ivaretas av andre enn sine foreldre.

### **Merknader til punkt 2.2 Avgrenset eller uttømmende attest:**

Statens helsetilsyn er enig i at kontrollen av den enkelte som skal ha oppgaver for barnevernet ikke gjøres mer omfattende enn det som er nødvendig for å oppnå formålet. Hovedregelen etter politiregisterloven § 39 er at det skal stilles krav om avgrenset politiattest. Attesten vil vise overtredelser av nærmere angitte straffebud og på den måten ikke omfatte flere straffebud enn nødvendig for å oppnå formålet med politiattesten. Attesten vil omfatte straffbare handlinger som anses relevante i forhold til formålet om å beskytte barn og unge; seksualforbrytelser, volds- og ransforbrytelser og narkotikaforbrytelser. Statens helsetilsyn gir under merknader til punkt 4 anbefaling om at flere overtredelser bør tas med enn det som er foreslått i høringsnotatet.

Politiattesten skal i tillegg være utvidende, det vil si at det på attesten skal anmerkes både om personene er siktet, tiltalt, har vedtatt forelegg eller er dømt for overtredelse av de angitte straffebestemmelsene. Dette betyr at også verserende saker tas med.

Vi slutter oss til den differensieringen som departementet har foreslått og vurderingen som ligger til grunn for denne som går på hvor nær og jevnlig kontakt den ansatte skal ha med barnet og hvilken type straffbare handlinger og alvorligheten ved disse handlingene det dreier seg om.

### **Merknader til punkt 2.4 Konsekvenser av merknader på attesten:**

Statens helsetilsyn slutter seg til departementets vurdering om at på samme måte som hjemmelen for å kreve barneomsorgsattest må fremgå av særlovgivningen, må også konsekvenser av anmerkninger på attesten vurderes på det enkelte område. Vi er enig i at det vil være hensiktsmessig å tilstrebe en harmonisering ved ensartede regler for de tilfellene der anmerkningene fører til et ansettelsesforbud.

### **Merknader til punkt 3.2 Når skal det kreves avgrenset attest?**

Departementet legger til grunn at hjemlene for å kreve politiattest etter barnevernloven § 6-10 første, andre og fjerde ledd som hovedregel omfatter situasjoner som faller inn under formålet i politiregisterloven § 37 nr 4. Vi støtter departementets forslag om at det er barneomsorgsattest i samsvar med politiregisterloven § 39 første ledd (avgrenset attest) som skal legges fram i disse tilfellene. Vi støtter videre forslaget om krav til uttømmende attest fra private som tar imot barn som avlastningstiltak etter barnevernloven § 6-10 fjerde ledd. Når avlastningen innebærer heldøgnsopphold skal det etter forslaget avkreves uttømmende attest etter politiregisterloven § 39 tredje ledd, jf formålet i politiregisterloven § 37. Statens helsetilsyn mener at også andre personer, f.eks en støttekontakt, kan ha en tilsvarende jevnlig og nær kontakt med barn og hvor personen vil kunne opparbeide tillitsforhold til mindreårige samtidig som det offentlige mulighet til innsyn og kontroll er begrenset. Det bør derfor etter vårt syn også for denne gruppen avkreves uttømmende attest etter § 39 tredje ledd.

Statens helsetilsyn støtter forslaget om å presisere kravet om å fremlegge politiattester fra støttekontakter, tilsynsførere og andre som utfører oppgaver for barneverntjenesten som ledd i hjelpetiltak, jf. barnevernloven § 6-10 fjerde ledd ved å gå fra "bør" til "skal". Dette vil etter vår vurdering forenkle regelverket samtidig som et nedfelt krav vil være et mer effektivt vern for barn.

### **Merknader til punkt 3.3 Når skal det kreves uttømmende attest?**

Statens helsetilsyn slutter seg til departementets forslag om at politiattest i samsvar med politiregisterloven § 39 tredje ledd skal kreves av fosterforeldre og private som tar i mot barn som heldøgns avlastningstiltak. I tillegg må slik attest kunne kreves for andre personer som kan ha en tilsvarende kontakt med barn, jf det vi har anført i forhold til punkt 3-2. Vi støtter departementets forslag om at det i barnevernloven § 6-10 tredje ledd angis i hvilke tilfeller det er aktuelt å kreve slik uttømmende politiattest.

### **Merknader til punkt 4 Hvilke straffebud skal inngå i avgrenset attest?**

Politiregisterloven § 39 første ledd angir hvilke straffebestemmelser som og reaksjoner som skal anmerkes på avgrenset barneomsorgsattest. Som følge av det utvidede formålet, omfatter de nye reglene i politiregisterloven flere straffebestemmelser enn dagens regel i barnevernloven. Reaksjonene som skal anmerkes er imidlertid de samme i politiregisterloven som etter dagens barnevernlov.

Vi merker oss at brudd på legemiddeloven (besittelse av brukerdose med narkotika) ikke vil anmerkes og departementets begrunnelse for dette med blant annet henvisning til Justisdepartementets drøftelse i Ot.prp. nr. 108. Heller ikke legemsfornærmelse eller ”vanlig” legemsbeskadigelse (§229 første straffalternativ) vil komme med. Selv ikke en legemsfornærmelse med døden til følge (§ 228 siste ledd) vil bli anmerket på attesten – heller ikke når den fornærmede i saken er barn. Statens helsetilsyn stiller seg tvilende til at denne avgrensningen vil bidra til å skape tillit til at barn beskyttes mot overgrep. Disse lovbruddene bør derfor etter vårt syn anmerkes i en politiattest etter barnevernloven.

I politiregisterloven § 39 skilles det videre mellom bestemmelser som skal anmerkes med og uten tidsbegrensning. Vi er enig med departementet i at bestemmelser som omfatter seksualforbrytelser og drap skal anmerkes uten tidsbegrensning.

### **Merknader til punkt 5 Konsekvenser etter barnevernloven av merknader på attesten**

Ny politiregisterlov legger opp til at spørsmålet om konsekvensene av anmerkningen fortsatt skal reguleres i særlovgivningen. På barnevernområdet er konsekvensene av anmerkninger foreslått i barnevernloven § 6-10.

Formålet med å utvide antallet straffebestemmelser som attesten skal omfatte, er å utvide beskyttelsen mot overgrep eller alvorlig, skadelig innflytelse på mindreårige. Straffebestemmelsene attesten omfatter, er vurdert å ramme handlinger som er særlig alvorlige i relasjon til mindreårige.

Statens helsetilsyn er enig i departementets forslag om at anmerkninger som gjelder seksuelle overgrep alltid skal føre til utelukkelse fra oppgaver med mindreårige. Vi er videre enig i departementets forslag om å beholde barnevernloven § 6-10 sjette ledd. Vi slutter oss også til forslaget i høringsnotatet nest siste avsnitt på side 12 om å utelukke personer med anmerkninger om seksualforbrytelser og forsettlig drap fra oppgaver overfor mindreårige.

Når det gjelder de resterende straffebestemmelsene, er dette bestemmelser der det gjelder tidsbegrensninger for hvorvidt anmerkninger skal tas med. Departementet foreslår at utgangspunktet også for personer med anmerkning knyttet til straffeloven

162, 219, 224, § 229 annet og tredje straffalternativ, §§ 231 og 268 jf. 267, bør være (midlertidig) utelukkelse fra oppgaver overfor mindreårige. Statens helsetilsyn er enig i forslaget og de vurderinger som ligger til grunn for dette.

Departementet foreslår en snever unntaksadgang for tilfeller der den aktuelle reaksjonen anmerkes med tidsbegrensninger på 10 år og det er kort tid igjen før anmerkningen vil bli slettet. Departementet foreslår unntaksadgangen under tvil og understreker at den bare bør komme til anvendelse i svært få tilfeller, og må ses som en sikkerhetsventil. Forutsetningen må videre etter departementets vurdering være at det gjelder en person som har en enkeltstående anmerkning fra lang tid tilbake. Arbeidsgiver må videre kunne legge til grunn at anmerkningen verken indikerer en risiko for at den mindreårige kan utsettes for overgrep eller at en ansettelse vil svekke tilliten til at mindreårige ivaretas av skikkede personer. Dette tilsier at unntaket bare kan komme til anvendelse overfor de minst grove forholdene og at de aktuelle oppgavens art også vil ha betydning. Som også departementet gir uttrykk for, mener vi at dette blir en vanskelig regel å praktisere og av hensyn til formålet med innføringen av reglene om barneomsorgsattest støtter Statens helsetilsyn ikke en slik unntaksadgang.

### **Merknader til punkt 5.3 Forslag til konsekvenser i barnevernloven av merknader på uttømmende attest**

Kravet til uttømmende attest gjelder som foran nevnt person som skal ha heldøgns omsorgsansvar for barn i sitt private hjem. Statens helsetilsyn deler departementets syn om at konsekvensene av anmerkninger på attesten bør være minst tilsvarende hva som følger av anmerkninger på avgrenset attest. Dette begrunnes med at det her dreier seg om personer som i særlig grad vil kunne opparbeide tillitsforhold til mindreårige samtidige som det offentlige mulighet til innsyn og kontroll er begrenset.

I en uttømmende attest omfattes reaksjoner på overtredelser av samtlige straffebud uten tidsbegrensning. Vi er enig med departementet i at en generell regel om anmerkninger på uttømmende attest skal føre til utelukkelse fra oppgaver overfor mindreårige, vil være for streng. Vi støtter departementets forslag om at anmerkninger som ville fremgått av avgrenset attest, skal ha tilsvarende konsekvenser som anmerkninger på en avgrenset attest. Vi støtter videre forslaget om at anmerkninger som ikke ville fremgått av avgrenset attest, skal føre til utelukkelse dersom disse gir anledning til tvil om personens egnethet.

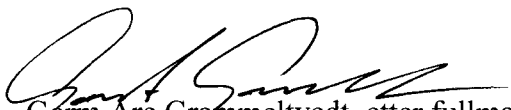
### **Merknader til punkt 6 Om vandelskontroll av utlendinger**

I henhold til politiregisterloven § 36 er hovedregelen at man baserer seg på opplysninger som fremkommer av den norske attesten. Etter § 36 nr. 1 likestilles politiattest utstedt i annet EØS-land med norsk politiattest. I forarbeidene vises det til at bakgrunnen for dette har sammenheng med Norges forpliktelse i henhold til EØS-avtalen om at EØS-borgere ikke skal diskrimineres, og at man derfor må godta attester utstedt i deres hjemland.


I politiregisterloven § 36 annet ledd heter det at i det i lov eller forskrift gitt i medhold av lov kan stilles krav om inntil 5 års botid i Norge dersom det i forbindelse med vandelskontroll ikke kan fremlegges politiattest som nevnt i første ledd nr. 1, og vesentlige samfunnsmessige hensyn tilsier det. Departementet viser til at kravet om vandelskontroll av personer som har oppgaver overfor mindreårige på

barnevernområdet, er begrunnet ut fra hensynet til å beskytte barn mot overgrep og skadelig innflytelse. Statens helsetilsyn støtter departementets syn om at et minstekrav til botid for samtlige utlendinger utenfor EØS-området som ikke kan fremlegge tilfredsstillende politiattest, er nødvendig for å kunne oppfylle dette. På spørsmålet om et krav om botid bør være 5 år eller kortere, mener vi at krav om botid bør være 5 år.

Med hilsen



Gorm Are Grammeltvedt, etter fullmakt  
fungerende direktør



Bente M. Sande  
seniorrådgiver